

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
ZA 2012. GODINU**

Broj: 04-08/13

Sarajevo, maj 2013. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
PREMIJERU VLADE BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
MINISTRU ZA FINANSIJE BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE****Osnova za reviziju**

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta **Bosansko-podrinjskog kantona Goražde** (u daljem tekstu: Kanton) za 2012. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH (Sl. novine FBiH br. 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija - ISSAI Okvir u BiH (Sl. Glasnik BiH br. 38/11 i Sl. novine FBiH br. 30/11). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Objavljeni Finansijski izvještaji ne daju tačne podatke o stanju dugoročnih obaveza zbog neevidentiranja primljenih sredstva po Stand-by aranžmanu 2009. godine u iznosu od 8.700.000 KM, koja su tada iskazana kao bespovratna sredstva, a revizijom je utvrđeno da se radi se o dugoročnoj obavezi (tačka 4.11 Izvještaja),
2. Finansijski rezultat za 2012. godinu nije tačno iskazan jer izdaci u visini 241.073 KM nisu evidentirani u finansijskim izvještajima na poziciji rashoda i izdataka u trenutku nastanka obaveze i nije izvršeno knjigovodstveno razgraničenje prikupljenih, a neutrošenih namjenskih sredstava i primljenih donacija 315.473 KM (tačka 4.8 Izvještaja),

3. Nije izvršeno usklašavanje iskazane vrijednosti stalne imovine u finansijskim izvještajima sa stanjem utvrđenim popisom, zbog nekvalitetno provedenog popisa i sravnjenja iskazane vrijednosti sa stvarnim stanjem i nepostojanja propisanih evidencija u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 4.7 Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje imaju ili mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u toku 2012. godine, osim za napomene navedene u tačkama 1-3 u prethodnom pasusu, je bilo usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Prema podacima kantonalnog pravobranilaštva protiv Kantona trenutno se vode sudski sporovi u ukupnoj vrijednosti 3.572.595 KM od čega spor vezano za d.d. „Bazna hemija“ Vitkovići iznosi 3.558.744 KM. Ne prejudicirajući buduće događaje, skrećemo pažnju na prednje (tačka 4.12 Izvještaja).

Sarajevo, 24.04.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ź A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	1
4.	NALAZI I PREPORUKE	2
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	2
4.2	Sistem internih kontrola.....	4
4.3	Budžet za 2012. godinu	5
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2012. godinu	6
4.5	Tekući rashodi	7
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova uposlenih	8
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge	9
4.5.3	Tekući i kapitalni transferi.....	10
4.6	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH.....	13
4.7	Stalna sredstava	13
4.8	Finansijski rezultat	15
4.9	Novčana sredstva.....	16
4.10	Kratkoročna potraživanja , plasmani i razgraničenja	16
4.10.1	Kratkoročna potraživanja	16
4.10.2	Kratkoročni plasmani.....	17
4.10.3	Kratkoročan razgraničenja	18
4.11	Obaveze i razgraničenja	18
4.12	Potencijalne obaveze	19
5.	KOMENTAR	19

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
za 2012. godinu

1. UVOD

Bosansko-podrinjski kanton Goražde (u daljem tekstu Kanton), je jedan od deset kantona Federacije BiH. Površina Kantona je 573,1 km² i najmanji je kanton u Federaciji BiH i trenutni broj stanovnika iznosi oko 42.000.

Administrativno Kanton čine tri općine: Goražde, Pale-Prača i Foča-Ustikolina. Ustavne nadležnosti se obavljaju putem zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Zakonodavna vlast je Skupština koju čini 25 poslanika izabраниh na period od 4 godine. Izvršna vlast je Vlada Kantona, a čini je premijer i 8 ministara. Sudsku vlast vrše kantonalni sud, općinski sud i kantonalno tužilaštvo.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, kantonalne uprave i kantonalne ustanove u skladu sa Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima Kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rada i uređuju druga pitanja od značaja za njihovu organizaciju i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave, kojima je povjereno provođenje kantonalne politike i propisa, obezbjeđuju se Budžetom Kantona, koji na prijedlog Vlade donosi Skupština Kantona. Iz Budžeta Kantona finansira se 37 korisnika od čega je 8 ministarstava, 7 osnovnih i 3 srednje škole i 19 drugih korisnika.

Na dan 31.12.2012. godine broj uposlenih koji se finansira sredstvima Budžeta je 873, a planirano je finansiranje 877 uposlenika. Najveći broj uposlenih je u ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja 387, policiji 241, pravosudnim institucijama 48 i u ostalim organima uprave 197.

Administrativno, političko, prosvjetno i kulturno središte Kantona je u gradu Goraždu.

Sjedište Vlade Kantona je u Goraždu, u ulici Višegradska 2a.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta za 2012. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta za 2012. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja Budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u decembru 2012. godine i aprilu 2013. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja Budžeta za 2012. godinu utvrdili smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Uspostaviti efikasan sistem internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika,

Planiranje budžetskih sredstava vršiti na osnovu ostvarivih prihoda, planiranje, izradu, donošenje, izvršavanje i izvještavanje budžeta vršiti u skladu odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršenju budžeta Kantona i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH,

Evidentiranje i usaglašavanje vlastitih prihoda vršiti u skladu sa odredbama Zakona o Trezoru u FBiH i Uputstva o izvršavanju budžeta sa Jedinstvenog računa Trezora,

Prikupljena, a neutrošena namjenska sredstava iskazivati u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor koje su prihvaćene kao vlastite, a u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima,

Vršiti obračun i fakturisanje na osnovu sklopljenih ugovora o koncesijama, potraživanja knjigovodstveno iskazivati u Glavnoj knjizi Trezora i poduzeti sve mjere za naplatu ugovorenih koncesionih naknada,

Za tekuće prenose općinama utvrditi kriterije raspodjele, propisati namjenu korištenja sredstava i osigurati namjensko korištenje dodijeljenih sredstava,

Utvrditi kriterije za raspodjelu sredstava neprofitnim organizacijama, ocjenjivanje i vrednovanje zahtjeva i programa aplikantata i određivanje visine sredstava za raspodjelu,

Osigurati pravovremeno i namjensko korištenje sredstava u skladu sa namjenom odobrenih sredstava,

provesti nadzor nad namjenskom utroškom u cilju kontrole postizanja efekata datog javnog novca,

Transfere realizovati na način definisan Zakonom o izvršenju budžeta uz osiguranje transparentnosti i po unaprijed jasnim i mjerljivim kriterijima, osigurati potpuni nadzor nad namjenskim utroškom sredstava,

Razmotriti dosadašni sistem decentralizirane nabavke za budžetske korisnike i odabrati najefikasniji način korištenja javnih sredstava za takve nabavke u skladu sa članom 1. Zakona o javnim nabavkama BiH,

Izvršiti usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH s ciljem tačnog iskazivanja vrijednosti stalne imovine u finansijskim izvještajima Kantona, najkasnije do konca 2013. godine i o tome izvjestiti Ured za reviziju kao i stavovima Vlade,

Propisana ja obaveza da budžetski korisnici redvno i svakodnevno prate dospelost svakog potraživanja i poduzimaju aktivnosti u cilju naplate i očuvanja vrijednosti kako bi se imovinom upravljalo na odgovoran i propisan način,

Rukovodne strukture su dužne postupiti prema Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor koje su prihvaćene kao vlastite, sa ciljem davanja tačnih podataka i informacija o stvarnom stanju imovine,

Izvršiti povrat sredstava na ESKROW podračun kako bi se postigla zakonitost postupanja sa ovim sredstvima,

Primljena kreditna sredstva u iznosu 8.700.000 KM iskazati kao dugoročne obaveze za kredite kako je propisano Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor (Sl.novine FBiH br. 09/11) koje su prihvaćene kao vlastite sa ciljem iskazivanjem stvarnog stanja zaduženja,

Obaveze za kamate iskazati kao kratkoročne obaveze kako je propisano Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor (Sl. novine FBiH br. 09/11) koje su prihvaćene kao vlastite sa ciljem iskazivanjem stvarnog stanja kratkoročnih obaveza.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2012. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, konstatovano je da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na:

uspostaviti efikasan sistem internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjericama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika,

izradu Budžeta vršiti na osnovu relevantnih pokazatelja u propisanim rokovima u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH,

rukovodne strukture trebaju hitno naložiti preispitivanje dosadašnjeg načina rada svih koji su uključeni ili se mogu uključiti u proces koncesija sa ciljem utvrđivanja koncesionih naknada odnosno koristi za Budžet što podrazumijeva i evidencije i naplatu istih,

potrebno je uskladiti Uputstvo o angažovanju nastavnika i drugih lica u nastavnom procesu u osnovnim školama sa područja Kantona iz januara 2010. godine sa odredbama Zakona o radu, u dijelu odredbi koje se odnose na ugovore o privremenim i povremenim poslovima,

potrebno je ispitati opravdanost zaključivanja ugovora za obavljanje redovne nastave, a posebno imajući u vidu da se ugovori o djelu mogu zaključivati samo za poslove koji nisu utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta,

utvrditi kriterije za raspodjelu sredstava za općine, propisati namjenu korištenja sredstava i osigurati namjensko korištenje dodijeljenih sredstava,

osigurati pravovremeno i namjensko korištenje sredstava u skladu sa namjenom odobrenih sredstava,

potrebno je da resorno ministarstvo provede nadzor nad namjenskom kontrolom datih sredstva i postignutim ciljevima, o tome sačini informaciju i istu dostavi Vladi na usvajanje kako bi se kontrolisali učinci datog javnog novca,

rezervna sredstva koristiti za namjene predviđene Uputstvom za ostvarivanje novčanih podsticaja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji,

potrebno je razraditi kriterije za raspodjelu sredstava neprofitnim organizacijama kako bi isti mogli poslužiti za ocjenjivanje i vrednovanje zahtjeva i programa aplikantata i određivanje visine sredstava za raspodjelu,

raspodjelu sredstava općinama po osnovu prikupljenih sredstava prema Zakona o vodama u potpunosti vršiti u skladu sa usvojenim kriterijima,

osigurati potpuni nadzor nad namjenskim utroškom sredstava „Kapitalni grantovi nižim nivoima vlasti“, razmotriti dosadašnji sistem decentralizirane nabavke za budžetske korisnike i odabrati najefikasniji način korištenja javnih sredstava za takve nabavke u skladu sa članom 1. Zakona o javnim nabavkama BiH,

značajnije angažovanje rukovodnih struktura vezano za usvajanje, praćenje, nadzor i zaštitu stalnih sredstava u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH u cilju tačnog iskazivanja stalne imovine,

potrebno je da se preispita osnovanost za donošenje odluke kojom je Direkcija robnih rezervi zadužena za nabavku energenata za zagrijavanje (lož ulje) i da se blagovremeno zaključuju ugovori kojima se reguliše isporuka toplotne energije,

potrebno je utvrditi odgovornost za neblagovremeno poduzimanje adekvatnih mjera u cilju naplate potraživanja,

primljena kreditna sredstva u iznosu 8.700.000 KM iskazati kao dugoročne obaveze za kredite kako je propisano Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor (Sl. novine FBiH, br. 09/11) koje su prihvaćene kao vlastite sa ciljem iskazivanjem stvarnog stanja zaduženja.

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno:

potrebno je utvrditi jasne kriterije za korištenje javnog novca koji se daje za izvođenje dislocirane nastave i vršiti kontrolu fakturiranih usluga u skladu sa dogovorenim uz obezbjeđenje dokumentacije koja dokazuje da je nastava obavljena,

programe za utrošak sredstava donositi pravovremeno, propisati kriterije za raspodjelu sredstava i osigurati njihovo dosljedno provođenje,

kontinuirano poduzimati mjere radi naplate potraživanja, a posebno u dijelu sumnjivih i spornih potraživanja,

potrebno je nastaviti poduzete aktivnosti u cilju naplate potraživanja od JU „Centar za kulturu“.

Preporuke po kojima su budžetski korisnici postupili:

izvršenje Budžeta vršiti na osnovu plana novčanih tokova kako je propisano članom 28.i 29. Zakona o budžetima u FBiH i članom 5. Zakona o trezoru u FBiH,

potrebno je da Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice osigura dosljednu primjenu Programa utroška sredstava, vrši nadzor nad utroškom sredstava kao i izvyještavanje o namjenskom utrošku u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona, potrebno je da Ministarstvo za boračka pitanja sačinjava i Ministarstvu za finansije dostavlja izvještaj o utrošenim sredstvima u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Kantona, osigurati da tenderska dokumentacija sadrži sve elemente u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i Uputstvom o primjeni Zakona o javnim nabavkama BiH,B

4.2 Sistem internih kontrola

Provedenom revizijom izvršena je procjena funkcionisanja sistema internih kontrola kako bi se steklo razumno uvjerenje da li uspostavljene interne kontrole osiguravaju tačnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, usklađenost sa važećim propisima, pouzdanost finansijskih izvještaja, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca kao i procjenu funkcionisanja interne revizije.

Za uspostvu i funkcionisanje efikasnog sistema internih kontrola kod budžetskih korisnika odgovorni su svi rukovodioci budžetskih korisnika, svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova. Odgovorni su za računovodstvo, unutrašnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava i organizacija uključujući i budžetske korisnike i niže potrošačke jedinice koje spadaju u njihovu nadležnost i usklađivanje poslovanja sa propisima i datim ovlaštenjima.

Budžetski korisnici su uglavnom donijeli Pravilnike o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojima se definiše organizacija, opis poslova uposlenih, sistem rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. Međutim, kod većine budžetskih korisnika popunjenost radnih mjesta manja je od planirane, što može uticati na kvalitet obavljanja poslova i neracionalno trošenje budžetskih sredstava.

Sistem internih kontrola nije uspostavljen na način koji bi otkrio i spriječio pogrešna iskazivanja u godišnjim izvještajima i obezbjedio zakonit i namjenski utrošak sredstava. Donesen je određeni dio akata propisanih Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika, međutim nije posvećena dužna pažnja njihovoj implementaciji kako bi se postiglo pouzdano izvještavanje o poslovanju i da se poslovanje odvija u skladu sa propisima.

Provedenim revizijama od strane Ureda za reviziju ukazivano je rukovodnim strukturama na potrebu usaglašavanja poslovanja sa propisima i jačanju internih kontrola odnosno stvaranja kontrolnog okruženja, ali se date preporuke slabo poštuju pogotovo kod kontrole namjenskog korištenja javnog novca i zaštite imovine.

Nedovoljno funkcionisanje sistema internih kontrola utvrđeno je kod izrade i donošenja budžeta za 2012. godinu, kao i kod njegovog izvršavanja što je rezultiralo velikim brojem odluka o preusmjeravanju sredstava, nisu dosljedno primjenjivani propisi vezano za izvještavanje, a u nekim slučajevima potpuno se ne poštuju.

Budžetski korisnici koji ostvaruju prihode od pružanja usluga za iste ne vrše redovno usklađivanje iskazanih potraživanja, dok se za prihode od koncesija potraživanja ne iskazuju i ne utvrđuju neizmirene obaveze.

Nije posvećana potrebna pažnja analizi, usaglašavanju i poduzimanju aktivnosti za rješavanje bilasnih pozicija koje se dugi niz godina iskazuju u knjigovodstvu, a za neke od njih nema podataka na šta se odnose.

Dio prikupljenih, a nerealizovanih namjenskih sredstava iskazan je na prihodima umjesto na poziciji razgraničenih prihoda, kao i primljene donacije za oblast obrazovanja ili za buduće projekte modernizacije postrojenja otpadnih voda.

Realizacija dijela tekućih transfera vršena je bez kriterija koji bi poslužili za odabir korisnika i određivanje visine sredstava, u svim slučajevima nije vršen nadzor nad namjenskim korištenjem istih.

Popis imovine, obaveza i potraživanja nije izvršen u skladu sa Uredbom o računovodstvu i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH, nije usklađena vrijednost i nisu osigurani potpuni podaci o stalnim sredstvima koja se iskazuju kao vlasništvo Kantona. Nisu uspostavljene propisane evidencije za stalna sredstva propisane članom 61. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, kao ni potpun nadzor nad njima. Obzirom na navedeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja i stanja utvrđenog popisom nije izvršeno.

U okviru Kantona djeluje interna revizija kao zaseban budžetski korisnik u kojem su jedan interni revizor i jedan administrativni uposlenik. Tokom godine, pored redovnih radnih i konsultativnih aktivnosti sa rukovodnim strukturama, proveden je određeni broj revizija kao i revizije periodičnih i godišnjih finansijskih izvještaja Kantona. Vlada je usvojila Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Kantona za 2012. godinu, u kojem su date preporuke za postupanje i otklanjanje uočenih nepravilnosti.

Uvažavajući okolnosti i promjene rukovodnih struktura u Kantonu koje su se desile u revidiranoj godini, preporučujemo angažovanje rukovodnih i svih drugih uključenih na sagledavanju uočenih nepravilnosti i implementaciji datih preporuka, ali i sprečavanju nastanka nepravilnosti uvođenjem kontrola kao dio svih procesa.

Uspostaviti efikasan sistem internih kontrola donošenjem i provođenjem propisanih akata u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika.

4.3 Budžet za 2012. godinu

Budžet Kantona za 2012. godinu usvojen je 04.04.2012. godine u iznosu od 44.499.111 KM kada je usvojen i Zakon o izvršenju budžeta za 2012. godinu. Usvojeni budžet je za 4.116.689 KM više od prijedloga koji je nakon usaglašavanja sa budžetskim korisnicima izradilo Ministarstvo finansija. Obzirom da Budžet nije donesen do 31.12.2011. godine, Skupština je 29.12.2011. godine donijela Odluku o privremenom finansiranju za period 01.01.-31.03.2012. godine u iznosu 7.107.295 KM.

Kašnjenje izrade i donošenja Budžeta je nepoštivanje članova 11., 15. i 16. Zakona o budžetima u FBiH.

Kako dinamika punjenja budžeta tokom godine nije bila u skladu sa planiranim prihodima, a prije svega jer je Budžetom za 2012. godinu planiran tekući transfer od Federacije u iznosu 11.535.923 KM koji je Izmjenama i dopunama budžeta FBiH za 2012. godinu smanjen na 5.000.000 KM, Vlada Kantona je 01.10.2012. godine donijela Odluku o obustavljanju izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka do 30 dana, odnosno 45 dana. Nakon toga donesene su Izmjene i dopune Budžeta koje je Skupština usvojila 24.12.2012. godine u iznosu od 38.084.539 KM.

Budžetom za 2012. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Budžet za 2012. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2012. godinu
1	2	3	4
I	Ukupni prihodi, primici i finansiranje(II+VII)	44.499.111	38.084.539
II	Ukupni prihodi (1+2+3+4)	43.819.340	37.283.417
1.	Porezni prihodi	29.406.384	29.170.206
2.	Neporezni prihodi	2.035.406	2.319.974
3.	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	12.144	6.120
4.	Tekući transferi (transferi i donacije)	12.365.406	5.787.117
III	Finansiranje	679.771	801.122
IV	Ukupni rashodi i izdaci	44.499.111	38.084.539
1.	Tekuća rezerva	15.900	15.900
2.	Plaće naknade i doprinosi uposlenih	20.217.887	19.151.137
3.	Materijal, sitan inventar i usluge	3.485.810	3.501.523
4.	Tekući transferi	16.191.200	13.599.794
5.	Kapitalni transferi	2.105.000	260.000
6.	Izdaci za kamate i ostale naknade	125.000	91.541
7.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	1.965.314	1.152.249
8.	Otplata dugova	393.000	312.395

Budžetski korisnici obavljali su poslovanje preko Jedinog računa Trezora na osnovu odobrenog budžeta i na osnovu mjesečnih finansijskih planova. Mjesečni finansijski planovi su sačinjavani od strane budžetskih korisnika prema instrukcijama i uputama od strane Ministarstva za finansije koje je iste i odobraval, a u skladu sa raspoloživim sredstvima, očekivanim prihodima i planom novčanih tokova.

Tokom godine, u slučaju nedostatka sredstava na pojedinim pozicijama, vršene su preraspodjele unutar i između korisnika, iz čega se može zaključiti da su budžetski korisnici stvarali obaveze veće od budžetom odobrenih sredstava, što nije u skladu sa članom 31. Zakona o budžetima u FBiH.

Pojedini budžetski korisnici nisu postupili u skladu sa odredbama člana 19. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH jer nisu sačinili godišnji izvještaj (Vlada Kantona, Ured premijera), dok u određenom broju slučajeva sačinjeni godišnji izvještaji nisu bili potpuni (Kantonalna uprava civilne zaštite, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose, Agencija za privatizaciju, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, Služba za odnose sa javnošću).

Ministarstvo finansija je konsolidovane periodične izvještaje sačinjavalo i dostavljalo Vladi Kantona i Federalnom ministarstvu finansija, ali ne sve obrasce u rokovima propisanim Pravilnikom.

Planiranje budžetskih sredstava vršiti na osnovu ostvarivih prihoda, planiranje, izradu, donošenje, izvršavanje i izvještavanje budžeta vršiti u skladu odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o izvršenju budžeta Kantona i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2012. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju budžeta za 2012. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje iskazani su u iznosu 35.139.201 KM, što je u odnosu na planirane Izmjenama i dopunama budžeta manje za 2.945.338 KM ili 7,7%. U odnosu na izvršenje prethodne godine, isti su manji za 3.299.807 KM ili 8,6%.

Struktura iskazanih prihoda i primitaka sa indeksima ostvarenja, daje se u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Budžet za 2012. godinu	Rebalans za 2012. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index (6/4)	Index (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
	Prihodi, primici i finansiranje (A+B)	44.499.111	38.084.539	38.439.008	35.139.201	94,2	91,4
	A. Prihodi i primici (1+2+3+4)	43.819.340	37.283.417	38.439.008	35.139.201	94,2	91,4
1.	Poreski prihodi	29.406.384	29.170.206	28.233.352	26.904.246	92,2	95,3
1.1	Prihodi od indirektnih poreza	27.165.507	26.421.529	25.982.639	24.362.638	92,2	93,8
1.2	Ostali poreski prihodi	2.240.877	2.748.677	2.250.713	2.541.608	92,5	112,9
2.	Neporezni prihodi	2.035.406	2.319.974	2.100.096	2.436.538	105,0	116,0
2.1	Prihod od poduzetnič.aktivnosti	113.868	208.995	119.221	198.479	95,0	166,5
2.2	Naknade i takse i prihod i od usl.	1.738.518	1.936.465	1.792.865	2.063.873	106,6	115,1
2.3	Novčane kazne	183.020	174.514	188.010	174.186	99,8	92,6
3.	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	12.144	6.120	12.747	5.360	87,6	42,0
4.	Tekući transferi-potpore	12.365.406	5.787.117	8.092.813	5.793.057	100,1	71,6
B	Finansiranje	679.771	801.122	-	-	-	-

U strukturi ostvarenih prihoda i primitaka koji imaju višegodišnju tendenciju pada, najveće učešće imaju **prihodi od poreza** (76,6%), zatim tekući transferi - potpore (16,5%) i neporezni prihodi (6,9%).

U poreznim prihodima koji se naplaćuju prema zakonskim propisima i na čiju naplatu rukovodne strukture nemaju uticaja, najznačajniji su prihodi od indirektnih poreza 24.362.638 KM koji čine 69,3% ukupnih prihoda i primitaka.

Značajan udio imaju prihodi po osnovu **tekućih transfera** - potpora iz Federalnog budžeta koji su u tekućoj godini iznosili 5.787.117 KM od čega je direktna finansijska pomoć Kantonu 5.000.000 KM. Potpora sa federalnog nivoa je duži vremenski period značajan izvor prihoda kantonalnog budžeta zbog njegove finansijske neodrživosti izvornim prihodima.

U potpunoj nadležnosti rukovodnih struktura su samo **vlastiti prihodi** koji su ostvareni pružanjem javnih usluga u iznosu od 421.781 KM od čega kod Ministarstva obrazovanja i škola 176.223 KM, Ministarstva privrede 145.590 KM i Direkcije za robne rezerve 47.682 KM i isti imaju pad u odnosu na prethodnu godinu cca.17%. Iako je Kantonalom Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda načinu i rokovima raspodjele istih propisano da budžetski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode urede ovu oblast donošenjem pravilnika, najveći broj nije postupio u skladu sa njom. Budžetski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode uglavnom nisu vršili usaglašavanje vlastitih iz pomoćnih evidencija prihoda sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi trezora što je suprotno Zakonu o trezoru FBiH i Uputstvu o izvršavanju budžeta sa Jedinstvenog računa trezora. Potrebno je da rukovodne strukture pojačaju aktivnosti kako bi se vlastiti prihodi ostvarivali u planiranim i realnim veličinama.

Evidentiranje i usaglašavanje vlastitih prihoda vršiti u skladu sa odredbama Zakona o Trezoru u FBiH i Uputstva o izvršavanju budžeta sa Jedinstvenog računa Trezora.

Provedenom revizijom utvrđeno je da se prikupljena, a neutrošena namjenska sredstva ne iskazuju u skladu sa propisima. Prema Uputstvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa trezora, neutrošena sredstva na kraju godine (namjenska sredstva i primljene donacije), a prije izrade godišnjeg obračuna preknjižavaju se na vremenska razgraničenja. Prema pregledu prikupljenih i utrošenih namjenskih sredstava za 2012. godinu, pomoćnim evidencijama se prati namjenski utrošak ovih sredstava kako bi se koristile isključivo za namjene definisane zakonskim propisima kao i stanje novčanih sredstava na otvorenim podračunima, ali neutrošena sredstva u iznosu 315.473 KM nisu iskazana na poziciji vremenskih razgraničenja zbog čega se ne može potvrditi tačnost iskazanih prihoda u finansijskim izvještajima.

Prikupljena, a neutrošena namjenska sredstava iskazivati u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor koje su prihvaćene kao vlastite, a u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Vlastiti prihodi po osnovu datih **koncesija** iznose 89.024 KM. Prema podacima Ministarstva za privredu, na području Kantona na dan 31.12.2012. godine bilo je zaključeno 14 koncesionih ugovora iz oblasti istraživanja i eksploatacije mineralne sirovine, korištenja voda, lovstva i izgradnje i korištenje malih hidrocentrala.

Nadležno Ministarstvo za privredu nije vršilo obračun i fakturisanje koncesionih naknada niti je utvrđen dug koncesionara po osnovu naknada na osnovu zaključenih ugovora o koncesijama. Koncesionari nisu redovno plaćali naknadu u skladu sa odredbama sklopljenih ugovora, a dugovanja koncesionara nisu evidentirana na poziciji potraživanja u Glavnoj knjizi Trezora niti u pomoćnim evidencijama. Utvrđena je neusaglašenost podataka o naplaćenim koncesionim naknadama za 2012. godinu između Ministarstva za privredu i evidencija Ministarstva za finansije, a u okviru naknada od koncesija koje su iskazane u Glavnoj knjizi Trezora evidentirane i naknade koje se ne odnose na iste. Potrebno je da resorno ministarstvo i nadležni kantonalni inspektor provode prava i dužnosti data u skladu sa članovima 50.-53. Zakona o koncesijama, a rukovodne strukture da pojačaju nadzor nad provođenjem ugovora o koncesijama i da se osigura koordinacija rada svih uključenih u ovaj proces.

Poslove vezano za koncesije obavlja **Konkursna komisija za raspisivanja i provođenje konkursa** za dodjelu koncesija. Članovima 18.-24. Zakona o koncesijama Kantona propisano je da komisija priprema i provodi javni konkurs za dodjelu koncesija i po okončanju istog resornom ministarstvu daje Izvještaj sa mišljenjem o najpovoljnijoj ponudi. Odluku o dodjeli koncesije donosi Vlada na prijedlog nadležnog ministarstva. Komisija je formirana 2005. godine, njeni članovi (osim predsjednika i njegovog zamjenika) zaposlenici su nadležnog ministarstva, samo je konkursna i nije ovaštena za nadzor nad provođenjem ugovora. Postavlja se pitanje opravdanosti isplaćivanja naknade za rad za svaki mjesec tokom godine bez obzira kada i koliko je bilo provedenih postupaka vezano za koncesije. Za njen rad po ovom osnovu za 2012. godinu isplaćeno je neto 11.880 KM (bruto 14.634 KM).

Vršiti obračun i fakturisanje na osnovu sklopljenih ugovora o koncesijama, potraživanja knjigovodstveno iskazivati u Glavnoj knjizi Trezora i poduzeti sve mjere za naplatu ugovorenih koncesionih naknada.

4.5 Tekući rashodi

U 2012. godini ukupno rashodi i izdaci su 33.989.289 KM, što je u odnosu na rashode i izdatke planirane Izmjenama i dopunama budžeta od 37.772.144 KM manje za 3.782.855 KM ili za 10,1%.

U odnosu na prethodnu godinu rashodi i izdaci su manji za 6.031.634 KM ili 15,1% od čega je najveće samnjenje ostvareno na tekućim grantovima od 5.314.485 KM. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Opis	Budžet za 2012. godinu	Rebalans za 2012. godinu	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index (6/3)	Index (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
UKUPNO (A+B)		44.499.111	38.084.539	40.463.536	34.301.684	77,1	90,1
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+ III)		44.106.111	37.772.144	40.020.923	33.989.289	77,1	89,9
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		40.019.897	36.344.465	38.577.553	33.294.811	83,2	91,6
a) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 3)		20.217.887	19.148.182	18.958.088	19.087.649	94,4	99,7
1.	Bruto plaće i naknade	15.997.108	15.135.356	14.983.590	15.104.399	94,4	99,8
2.	Naknade troškova zaposlenih	2.337.659	2.226.704	2.207.265	2.202.288	94,2	98,9
3.	Dopr. poslodavca i ost. dopri.	1.883.120	1.786.122	1.767.233	1.780.962	94,6	99,7
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		3.485.810	3.506.902	3.394.826	3.299.214	94,6	94,1
4.	Putni troškovi	102.539	70.165	82.598	49.796	48,6	71,0
5.	Izdaci za energiju	615.340	828.692	608.754	817.254	132,8	98,6
6.	Izdaci za komunalne usluge	324.697	300.217	302.013	289.156	89,1	96,3
7.	Nabavka materijala	381.697	349.353	352.716	309.882	81,2	88,7
8.	Usluge prevoza i goriva	142.570	149.362	142.105	144.950	101,7	97,0
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	102.800	105.066	90.100	103.955	101,1	98,9
10.	Izdaci za tekuće održavanje	408.970	405.049	493.766	377.885	92,4	93,3
11.	Osiguranje, bankarske usluge	109.374	134.117	98.461	123.563	113,0	92,1
12.	Ugovorne usluge	1.297.823	1.164.881	1.224.313	1.082.773	83,6	92,9
c) Tekući grantovi (od 13 do 18)		16.191.200	13.597.840	16.130.892	10.816.407	66,8	79,5
13.	Grant. drugim nivoima vlasti	6.593.000	5.163.785	7.206.170	3.252.605	49,3	63,0
14.	Grantovi pojedincima	6.838.200	6.679.542	6.576.059	6.391.008	93,5	95,7
15.	Grantovi nep. organizacijama	780.000	763.100	647.769	619.847	79,5	81,2
16.	Subvencije javnim preduzećima	240.000	100.000	225.452	10.000	4,2	10,0
17.	Grantovi privatnim preduzećima	1.540.000	798.400	1.351.926	485.602	31,5	60,8
18.	Drugi tekući rashodi	200.000	93.013	123.516	57.345	28,7	61,6
d) Izdaci za kamate i ostale naknade (19)		125.000	91.541	93.747	91.541	73,2	100,0
19.	Izdaci za kamate	125.000	91.541	93.747	91.541	73,2	100,0
II KAPITALNI IZDACI (e+f)		4.070.314	1.411.779	1.443.370	694.478	17,1	49,2
e) Kapitalni grantovi (od 20 do 21)		2.105.000	260.000	547.900	160.000	7,6	61,5
20.	Kapitalni grantovi dr. nivoima vlasti	1.955.000	160.000	437.900	160.000	8,2	100,0
21.	Kap. gra. pojedincima i nep.org	150.000	100.000	110.000	-	-	-
f) Izdaci za nabavku stalnih sredstava (22 do 27)		1.965.314	1.151.779	895.470	534.478	27,2	46,4
22.	Nabavka građevina	615.000	430.700	26.094	52.424	8,5	12,2
23.	Nabavka opreme	369.614	274.579	135.896	176.531	47,7	64,3
24.	Nabavka ostalih stalnih sredstava	65.000	-	204.308	-	-	-
25.	Nabavka robnih rezervi	50.000	-	-	-	-	-
26.	Nab. stalnih sredstava u obl.prava	101.000	51.000	19.422	-	-	-
27.	Rekon. i investic. održ.	764.700	395.500	509.750	305.523	39,9	77,2
III. TEKUĆA REZERVA		15.900	15.900				
B. FINANSIRANJE (28)		393.000	312.395	442.613	312.395	79,5	100,0
28.	Otplate dugova	393.000	312.395	442.613	312.395	79,5	100,0

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova uposlenih

Za plaće, naknade plaća i naknade troškova uposlenih i doprinose na teret poslodavca u revidiranoj godini utrošeno je javnog novca u iznosu 19.087.649 KM, što ujedno predstavlja i najveći izdatak Budžeta. U odnosu na prethodnu godinu isti su veći za 129.561 KM ili oko 1%. Za plaće i pripadajuće poreze i doprinose utrošeno je 16.885.361 KM, a na naknade troškova uposlenih 2.202.288 KM (naknade za prevoz na posao i sa posla, naknade za topli obrok, regres za godišnji odmor, otpremnine za odlazak u penziju, pomoć u slučaju smrti ili bolesti, te ostale naknade). Iskazani trošak se odnosi na 858 uposlenih što je prosječan broj na bazi radnih sati iskazan u obrascu Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih.

Povećanje troškova uposlenih u tekućoj godini u odnosu na prethodnu nastao je, pored ostalog, i zbog promjena sastava Vlade što je dovelo do povećanja broja funkcionera na raspolaganju. Neraspoređeni funkcioneri koriste pravo koje im omogućava da u toku 12 mjeseci od trenutka prestanka funkcije primaju plaću iako nemaju radne zadatke koje obavljaju. Ovo je u periodu avgust – decembar 2012. godine dovelo do dodatne potrošnje javnog novca iz Budžeta Kantona, što je budžetske korisnike koštalo 62.331 KM.

Pored navedenog, u martu 2012. godine povećane su plaće sudija i tužilaca jer je njihova plaća prema propisima usklađena sa procenatom povećanja prosječne mjesečne neto plaće u Bosni i Hercegovini. Povećane su i plaće namještenika Kantona koji posjeduju srednju stručnu spremu uvećanjem koeficijenta u iznosu 0,10.

Obračun i isplata neto plaće, pripadajućih poreza i doprinosa vrši se redovno, a decembarska plaća izmirena je u januaru 2013. godine. Ostale obveze prema uposlenicima od 240.768 KM (obveze za prevoz, topli obrok, otpremnine i pomoć u slučaju smrti) isplaćene su početkom 2013. godine.

Osnovicu za plaću, koja je u revidiranoj godini iznosila 360 KM i iznos naknade za topli obrok u iznosu 8 KM po radnom danu, utvrđuje Vlada mjesečno.

Plaće koje obuhvataju sve isplate po osnovu rada bez minulog rada su: Predsjednik Kantonalnog suda 3.477 KM, Premijer Kantona 2.232 KM, Predsjednik Skupštine 1.980 KM, ministri 1.872 KM i poslanici 1.152 KM.

Izvršen je uvid u obračun i isplatu plaća kod: MSS Enver Pozderović, STŠ Hasib Hadžović, SSS Džemal Bijedić, OŠ Fahro Baščelija, OŠ Husein ef. Đozo, OŠ Mehmedalija Mak Dizdar, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, Skupština, Direkcija za robne rezerve, Kabinet Premijera, Služba za zajedničke poslove kantonalnih organa i Vlada.

Na poziciji prekovremenog rada iskazan je iznos od 73.142 KM, od čega je najveći dio kod srednjeg obrazovanja 39.174 KM i osnovnog obrazovanja 33.535 KM. Na početku polugodišta direktor donosi rješenje o broju prekovremenih sati, pri čemu se različito postupa. Neke škole donose „Dopunsko rješenje o plaći zaposlenika“, dok druge škole „Rješenje o broju prekovremenih sati“. Kao evidencija prekovremenog rada koriste se iskazi održanih časova, prekovremeni rad se plaća na način da se broj sati prekovremenog rada uveća za 50% (čime se školski čas dovodi na puni sat) te se tako uvećani sati dodatno uvećavaju za 30% (regulisano Pravilnicima škola). U pojedinim slučajevima rješenja se donose retroaktivno, nakon već obavljenog posla.

Kod ustanova obrazovanja, pored izdataka po osnovu primanja za redovan i prekovremeni rad, u značajnoj mjeri troškove opterećuju i angažmani po ugovorima, kako uposlenika tako i vanjskih saradnika za potrebe izvođenja nastave na mjestima koja su predviđena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Po ugovorima o djelu i privremenim i povremenim poslovima izdaci kod srednjih škola su 107.060 KM, a kod osnovnih 40.231 KM i to kod: STŠ Hasib Hadžović 47.222 KM, SSS Džemal Bijedić 42.409 KM, MSS Enver Pozderović 17.429 KM, OMS Avdo Smajlović 16.764 KM, OŠ Hasan Turčalo Brzi 7.694 KM, OŠ Mehmedalija Mak Dizdar 5.796 KM, OŠ Fadil Fako Đozo 4.106 KM, OŠ Ustikolina 2.478 KM, OŠ Husein ef. Đozo 2.465 KM i OŠ Fahro Baščelija 929 KM.

Uvažavajući specifičnosti organizovanja i izvođenja nastavnog procesa u oblasti obrazovanja, zbog svega naprijed navedenog predlažemo preispitivanja ovakvog načina rada.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iznose 3.299.214 KM što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 95.612 KM. Strukturu ovih troškova čine: ugovorene i druge posebne usluge 1.082.773 KM, izdaci za energiju 817.254 KM, tekuće održavanje 377.885 KM, nabavka materijala 309.882 KM, izdaci za komunalne usluge 289.156 KM, usluge prevoza i goriva 144.950 KM, osiguranje i bankarske usluge 123.563 KM, unajmljivanje imovine i opreme 103.955 KM te putni troškovi 49.796 KM.

Izdaci za energiju iznose 817.254 KM. U strukturi ovog troška najveće učešće ima lož ulje u iznosu od 562.777 KM ili 68,9% koje se putem Direkcije za robne rezerve nabavlja za potrebe pružanja usluge grijanja dijelu budžetskih i drugih korisnika. Za nabavku lož ulja na snazi je bio Okvirni sporazum/ugovor o sukcesivnoj isporuci goriva za motorna vozila i lož ulje za kotlovnice od 30.12.2011. godine koji je vrijedio do 31.12.2012. godine. Obzirom da je ugovor isticao zaključno sa 2012. godinom, Direkcija za robne rezerve uputila je u septembru 2012. godine Vladi obavijest da je neophodno da se do kraja godine provede procedura raspisivanja tendera za nabavku energenata te u istom navodi svoje potrebe. Zaključkom Vlade od 09.01.2013. godine data su ovlaštenja budžetskim korisnicima da se do završetka postupka odabira novih dobavljača primjenjuju Okvirni sporazumi za 2011/2012. godinu za one ugovore koji su istekli. Do okončanja revizije nije sklopljen novi sporazum za isporuku energenata, a prema podacima o potrošnji za period januar - mart 2013. godine za nabavku istih utrošeno je dodatnih 181.615 KM. Posebno ističemo da se Zaljučak Vlade odnosio i na ostale Okvirne sporazume kojima je istekao rok na koji su sklopljeni.

Putni troškovi tekuće godine iznose 49.796 KM i u odnosu na uporedni period prethodne godine smanjeni su za 32.802 KM. Smanjenje je u najvećem dijelu posljedica promjene visine dnevnice sa 48 KM na 25 KM. Na nivou Federacije visina dnevnice promjenjena je koncem 2011. godine, a na nivou Kantona

se mijenja tek krajem mjeseca marta (28.03.2012. godine). Obračun i isplata dnevnica u visini od 48 KM trajala je do sredine mjeseca aprila, kada je Ministarstvo finansija uputilo obavijest svim budžetskim korisnicima o promjeni iste. Za navedeni period u kojem su se dnevnicе obračunavale i isplaćivale u iznosu većem od dozvoljenog neoporezivog iznosa, na razliku više obračunatog dijela, nisu plaćene pripadajuće obaveze prema propisima.

U okviru **ugovorenih usluga** u iznosu 1.082.773 KM najznačajniji su izdaci za naknade skupštinskim poslanicima 240.264 KM, po osnovu ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova 186.968 KM te izdaci za rad komisija 71.872 KM.

Izdaci za naknade skupštinskim poslanicima iznose 240.264 KM od čega se na paušale odnosi 193.518 KM. Poslanički paušal isplaćuje se u mjesečnom iznosu do jedne prosječne neto plaće ostvarene u Kantonu, prema posljednjem objavljenom podatku zavoda za statistiku. Prosjek 2012. godine kretao se u rasponu od 724 KM do 746 KM. Aktuelni saziv Skupštine čini 25 poslanika, od čega njih 16 profesionalno obavlja svoju funkciju. Međutim, kada se uzmu u obzir i ostali izdaci na koje poslanici imaju pravo po Zakonu o naknadama plaća poslanika i funkcionera koje bira, imenuje ili čiji izbor i imenovanje potvrđuje Skupština i drugim propisima, za iste je potrošeno u neto iznosu 532.542 KM budžetskih sredstava, po strukturi izdatka to su: paušal 193.518 KM, rad u komisijama 21.828 KM, naknada za razliku plaće 15.120 KM (pravo ostvaruju 4 poslanika), plaće 263.696 KM, topli obrok i prevoz 38.380 KM. Kada se isplaćenim iznosima dodaju pripadajuće zakonske obaveze, tada se ovaj trošak značajno uvećava.

Izdaci za rad komisija iznose 71.872 KM, od čega najveće učešće imaju Skupština 18.200 KM ili 25,3%, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport 15.000 KM ili 20,8%, Ministarstvo za privredu 14.509 KM ili 20,2% i Uprava policije 10.713 KM ili 14,9%. Isti su regulisani Uredbom Vlade o sastavu komisija i naknadama članovima Komisija u okviru kantonalnih organa uprave i općinskih službi za upravu u upravnom postupku iz 2004. godine.

Isplate kod Skupštine u cijelosti se odnose za Nezavisni odbor za imenovanje policijskog komesara. Odlukom o utvrđivanju naknade članovima i sekretaru Nezavisnog odbora (8 lica) utvrđena je naknada u jednakom iznosu.

Za Komisiju za provođenje ispita za vozače motornih vozila isplate od 15.171 KM su obavljene od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport dok je po ovom osnovu uplaćeno od strane kandidata 36.330 KM.

Kod Ministarstva za privredu iskazani trošak se odnosi na tri komisije: Stručna komisija za utvrđivanje opravdanosti pretvaranja poljoprivrednog u nepoljoprivredne svrhe, Komisija za koncesije i Komisija za usklađivanje redova vožnje za linijski prijevoz putnika.

U većini slučajeva, komisije podnose izvještaj o obavljenim poslovima.

Izdaci po osnovu ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova iskazani su u iznosu 186.968 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 44.724 KM. Najveće učešće imaju STŠ Hasib Hadžović 25,3%, SSŠ Džemal Bijedić 22,7% te MSŠ Enver Pozderović 9,3%. Provedenom revizijom vršen je uvid u sklopljene ugovore o djelu, ugovore o privremenim i povremenim poslovima, ugovore o izvođenju časova nastave te ugovora o izvođenju nastave-spoljni saradnik. Najznačajniji dio troškova nastao je sklapanjem ugovora kod ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja koji su zaključivani za obavljanja redovne nastave i za provođenje vanrednih ispita. Utvrđeno je da se sa predmetnim nastavnikom zaključuje ugovor na više mjeseci u toku godine za poslove koji su sistematizovani pravilnikom.

Također, ugovori su se sklapali u mjesečnom kontinuitetu (**Skupština Kantona**), te na nivou godine (**Služba za odnose sa javnošću**). Naknada po ovim ugovorima isplaćuje se sukcesivno, u mjesečnim iznosima. Navedeno nije u skladu sa važećim propisima jer prema Zakonu o radu, privremeni i povremeni poslovi su oni poslovi koji ne predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme, sa punim ili nepunim radnim vremenom i ne traju duže od 60 dana u toku kalendarske godine, a gore navedeni ugovori su suprotni ovom propisu.

4.5.3 Tekući i kapitalni transferi

Planirani tekući transferi za 2012. godinu u iznosu 13.597.840 KM ostvareni su u iznosu manjem od planiranog za 2.781.433 KM ili 20,5%. Još veće je smanjenje realizovanih transfera tekuće godine u odnosu

na uporedni period prethodne godine i iznosi 5.314.485 ili 32,3%. Smanjenje izdvajanja za transfere posljedica je manje raspoloživih prihoda u Budžetu.

Zakonom o izvršenju Budžeta Kantona za 2012. godinu propisano je da se tekući transferi realizuju po Programima utroška sredstava na koje Vlada daje saglasnost, dok se tekući transferi općinama realizuju na osnovu Odluka Vlade. Programom utroška sredstava utvrđeni su svrha i cilj programa, potrebna sredstva za provođenje programa i kriteriji za raspodjelu sredstava.

Struktura tekućih transfera daje se u slijedećoj tabeli:

R.br.	Opis	Planirano 2012. godine	Ostvareno 2012. godine	Ostvareno 2011. godine	Index (4/3)	Index (4/5)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grantovi drugim nivoima vlasti	5.163.785	3.252.605	7.206.170	63,0	45,1
2.	Grantovi pojedincima	6.679.542	6.391.008	6.576.059	95,7	97,2
3.	Grantovi nepr. organizacijama	763.100	619.847	647.769	81,2	95,7
4.	Subvencije javnim preduzećima	100.000	10.000	225.452	10,0	4,4
5.	Grantovi privatnim preduzećima	798.400	485.602	1.351.926	60,8	35,9
6.	Ostali grantovi – povrati i drugo	93.013	57.345	123.516	61,6	46,4
	Ukupno	13.597.840	10.816.407	16.130.892	79,5	67,1

Izvršen je uvid u određeni broj transfera. Iz sredstava tekućih transfera u najvećem iznosu podmiruju se **transferi pojedincima** koji u ukupnim ostvarenim transferima imaju učešće 59,1% i uglavnom se odnose na izmirivanje obaveza koje su nastale na osnovu zakonskih propisa. Po ovom osnovu utrošeno je 6.391.008 KM od čega se najviše realizuje putem Centra za socijalni rad 4.682.386 KM (izdvajanja za žene majke, civilne žrtve rata, stalna novčana pomoć, domovi i dr.), Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport 988.772 KM (stipendije, prevoz učenika i dr.) i Ministarstva za boračka pitanja 558.975 KM (prava boračke populacije, pomoć u stambenom zbrinjavanju, jednokratne novčane pomoći i dr.).

Za tekuće transfere **nižim nivoima vlasti** realizovano je 3.252.605 KM u čemu su najveća izdvajanja za općine u sastavu Kantona 1.505.220 KM. Iako je Skupština Zaključkom iz jula 2011. godine sugerisala da se kod izrade budžeta za 2012. godinu uključe kriteriji o raspodjeli sredstava nižim nivoima vlasti, kriteriji raspodjele sredstava nisu utvrđeni. Nije postupljeno ni po Zaključku Vlade od 09.06.2011. godine kojim je sugerisano općinama da primljena sredstva po ovom osnovu koriste za finansiranje projekata u općinama. Sredstva su se koristila za bruto plaće i naknade zaposlenih, materijalne troškove, tekuće i kapitalne transfere i druge namjene.

Ostali transferi nižim nivoima vlasti utrošeni su prema donesenim programima utroška putem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta u iznosu 1.309.513 KM za visoko školstvo, informisanje, sport i kulturu, te kod ostalih ministarstva za zdravstvene ustanove 112.500 KM, Dom za stara i iznemogla lica 253.750 KM i ostali transferi 71.622 KM.

Za tekuće prenose općinama utvrditi kriterije raspodjele, propisati namjenu korištenja sredstava i osigurati namjensko korištenje dodijeljenih sredstava.

Od ukupno realiziranih tekućih transfera neprofitnim organizacijama 619.847 KM za političke stranke izdvojeno je 50.000 KM.

Sa pozicije **Vlade** dodijeljeno je 80.440 KM neprofitnim organizacijama, udruženjima građana i pojedincima. Uvidom u dokumentaciju izvršene raspodjele sredstava ne može se potvrditi na osnovu čega je određena visina odobrenih sredstava. Programom nisu utvrđeni mjerljivi parametri na osnovu kojih je izvršena raspodjela javnog novca, a kriteriji za raspodjelu sredstava su uopštenog karaktera. Raspodjela se vrši na osnovu pojedinačnih zahtjeva, a u nekim slučajevima Odluka o dodjeli sredstava donesena je prije podnesenog zahtjeva. Kod podnošenja izvještaja korisnika o namjenskom utrošku sredstava, tamo gdje je to predviđeno, u najvećem broju slučajeva ne poštuje se određeni rok. Kao dokaz namjenskog utroška sredstava prihvaćaju se i nota račun i što prema zakonskim propisima nije dovoljan dokument, nisu priloženi fiskalni račun. Prema prednjem ne može se potvrditi transparentnost raspodjele javnog novca, niti da je uspostavljen potpun nadzor nad trošenjem istih u odobrene namjene.

Takođe, ovim programom odobravana su sredstva za korisnike koji imaju mogućnost da apliciraju kod resornog ministarstva po programima za koje su utvrđeni kriteriji za dodjelu (sport).

Utvrđiti kriterije za raspodjelu sredstava neprofitnim organizacijama, ocjenjivanje i vrednovanje zahtjeva i programa aplikantata i određivanje visine sredstava za raspodjelu.

Kod ministarstva za privredu za neprofitne organizacije za korištenje sredstava po Programu ruralnog razvoja od ukupno planiranih 100.000 KM realizovano je 86.265 KM. Sredstva su dodijeljena na osnovu javnog poziva za podnošenje prijedloga projekata i zahtjeva. Iako je Program donesen u maju 2012. godine, u njemu je predviđeno da je krajnji rok za objavljivanje javnog poziva 02.11.2012. godine, a javni poziv je proveden u septembru 2012. godine. Po okončanju istog, Komisija za otvaranje aplikacija i administrativnu provjeru prijedloga projekata je izvršila administrativnu provjeru i evaluaciju programa i zahtjeva i po svakom posebnom cilju programa dala prijedloge za dodjelu sredstava za koje je Vlada donijela Odluku 31.12.2012. godine o dodjeli novčanih sredstava. Sa korisnicima kojima su sredstva dodijeljena, 21.01.2013. godine sklopljeni su ugovori kojima su regulisana međusobna prava i obaveze po osnovu odobrenih novčanih sredstava, uz mjenicu kao garanciju ispunjenja ugovorenih obaveza. Kao i prethodne godine, zbog kasne realizacije sredstava, provođenje nadzora Ministarstva nad namjenskim korištenjem sredstava je u toku, zbog čega ne postoji osnov da se potvrdi da su sredstva sa izvještajnim periodom utrošena u skladu sa predviđenom namjenom i ciljevima dodjele javnog novca.

Osigurati pravovremeno i namjensko korištenje sredstava u skladu sa namjenom odobrenih sredstava,

provesti nadzor nad namjenskom utroškom u cilju kontrole postizanja efekata datog javnog novca

Kapitalni transferi Budžetom su planirani 2.105.000 KM, a rebalansom smanjeni na 260.000 KM ili za 87,7%, dok je izvršenje tekuće godine u odnosu na predhodnu manje za 52,5%. Realizovani kapitalni transferi u cjelini se odnose na korištenje sredstava od prikupljenih vodnih naknada.

Kapitalni transfer nižim nivoima vlasti provodi Ministarstvo za privredu, sektor vodoprivrede na osnovu Plana i programa utroška sredstava prikupljenih po osnovu Zakona o vodama, na koji je Vlada dala saglasnost 26.07.2012. godine. Program utroška sredstava izrađen je na osnovu predloženih prioritetnih projekata od strane općina i usaglašavanja sa istim. Nije predočena dokumentacija kojom se može obrazložiti način odabira projekata za sufinansiranje. Planom utroška sredstava su pojedinačno određeni projekti i iznos sredstava kojim će se sufinansirati realizacija odabranih projekata u ukupnom iznosu 180.000 KM.

Prema Programu planirana su sredstva za kapitalne transfere u općini Goražde za sanaciju obaloutvrde na lijevoj obali rijeke Drine, dionica hotel „Behar“ – bivši objekat Buk 80.000 KM, u općini Pale-Prača za čišćenje i uređenje rijeke Prače u smislu zaštite flore i faune i preventivne zaštite od poplava 40.000 KM i u općini Foča-Ustikolina projekat vodosnadbijevanje II faza – izgradnja sekundarne mreže za naselje Filipovići – Čavrci 40.000 KM. Za izradu Kantonalnog operativnog plana odbrane od poplava nije realizovano planiranih 20.000 KM. Za ovaj projekat proveden je konkurentski postupak i za izradu plana odabran je Zavod za vodoprivredu d.d. Sarajevo. Ugovor o pružanju usluge izrade plana sklopljen je u januaru 2013. godine tako da se obaveza izrade i plaćanja prenijela u 2013. godinu.

Sa općinama su zaključeni pojedinačni ugovori o sufinansiranju kojima su regulisana međusobna prava i obaveze ugovornih strana i definisani rokovi okončanja projekata. U cilju praćenja namjenskog utroška sredstava formirana je komisija ministarstva koja je na osnovu izvršenog uvida i analize dostavljenih izvještaja konstatovala da su odobrena sredstva za općine Pale-Prača i Foča-Ustikolina namjenski utrošena i da su radovi izvršeni u skladu sa odlukama i ugovorom.

Za projekat naveden u programu utroška i po Odluci Vlade od 31.12.2012. godine koja je dala saglasnost za sufinansiranje projekta, sa općinom Goražde sklopljen je Ugovor o sufinansiranju od 14.01.2013. godine. Postupak odabira izvođača radova provela je općina Goražde u aprilu 2012. godine i sklopila Ugovor o ustupanju radova sa odabranim izvođačem „Okac“ d.o.o.Goražde 14.06.2012. godine. Za izvršene radove ispostavljena je okončana situacija 31.08.2012. godine. Prema navedenom cjelokupan postupak predstavlja pokriće već provedenih radnji pa i pored toga u Ugovoru o sufinansiranju općini Goražde je ostavljen rok od 3 mjeseca za utrošak sredstava, kao i obaveza da odmah po utrošku istih obavijesti Ministarstvo o namjenskom utrošku sredstava. Po istom nije postupljeno ni u vrijeme provođenja nadzora od strane Ministarstva, a ni do okončanja revizije.

Transfere realizovati na način definisan Zakonom o izvršenju budžeta uz osiguranje transparentnosti i po unaprijed jasnim i mjerljivim kriterijima, osigurati potpuni nadzor nad namjenskim utroškom sredstava

4.6 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Za nabavku stalnih sredstava utrošeno je 534.478 KM što je 46,4% od planiranih 1.151.779 KM. Javni novac uložen je u rekonstrukciju i investicijsko održavanje 305.523 KM, nabavku opreme 176.531 KM i nabavku građevina 52.424 KM.

Za revidiranu godinu na snazi su bili Okvirni ugovori/sporazumi za koje je proveden postupak javne nabavke u 2011. godini koji su istekli zaključno sa 31.12.2012. godine.

Postupci za nabavke roba i usluga za narednu godinu odobreni su tek početkom 2013. godine uz istovremeno ovlaštenje budžetskim korisnicima da se do završetka postupka odabira novih dobavljača primjenjuju Okvirni sporazumi za 2011/2012. godinu za one ugovore koji su istekli.

Okvirni sporazumi za robe i usluge zaključeni su u 2013. godini te ovisno o roku važnosti trajat će do 2014. godine, a ugovori su zaključeni tek krajem marta i početkom aprila 2013. godine.

Iako je bio poznat rok kada ističu okvirni sporazumi, ugovorni organ nije pravovremeno planirao, pripremio i pokrenuo postupak javnih nabavki, što je dovelo do kasnog zaključivanja sporazuma, s tim da proces izbora najpovoljnijih ponuđača i nije mogao početi prije usvajanja budžeta i odobravanja vrijednosti za nabavke, što je također doprinjelo da se neblagovremeno pokrenu postupci, pa prema tome nije postupano u skladu sa propisima.

Uvidom u dokumentaciju uočeno je da škole samostalno obavljaju odabir najpovoljnijeg dobavljača putem konkurentskog postupka. Tako je za OŠ Husein ef. Đozo proveden postupak isporuke i montaže opreme za izradu postrojenja grijanja u vrijednosti 54.488 KM i SŠ Džemal Bjedić za postupak rekonstrukcije i sanacije centralnog grijanja u vrijednosti 13.476 KM. Potrebno je napomenuti da je tenderska dokumentacija napravljena prema predmjeru radova ponuđača koji je poslije i bodovan kao najpovoljniji ponuđač. Takođe, za kompjutersku opremu utrošeno je ukupno za budžetske korisnike 36.781 KM od čega se 10.777 KM odnosi na tri škole. Osim navedenog, na izdacima obezbjeđenja prehrane za đačke kuhinje utrošeno je 58.439 KM od čega najveće učešće imaju OŠ Fahro Baščelija 14.313 KM ili 24,5% OŠ Hasan Turčalo Brzi 8.719 KM ili 4,9% i OŠ Ustikolina 7.829 KM ili 13,4%.

Prethodno provedenom revizijom preporučeno je da se razmotri decentralizirani sistem načina provođenja nabavki roba i usluga, isti nije usvojen, te je ranija praksa rada i dalje nastavljena. Mi i dalje ostajemo pri stavu da je racionalnije centralizirati provođenje javnih nabavki roba i usluga kako bi se postiglo najefikasnije trošenje javnog novca.

Uvidom u dokumentaciju izbora najpovoljnijeg ponuđača kod Direkcije za ceste zaključeni su ugovori za redovno (ljetno) održavanja cesta (129.950 KM), zimsko održavanje cesta (128.00 KM) te rekonstrukcije i investicionog održavanje cesta (Lot 1 158.775 KM i Lot 2 33.292 KM).

Kriteriji za dodjelu ugovora za ocjenu ponuda definisani su u tenderskoj dokumentaciji na način: cijena 75%, rok plaćanja 15% te način plaćanja 10%. Provedenom revizijom je utvrđeno, da iako nije imalo uticaja na izbor najpovoljnijeg ponuđača, nisu dosljedno primjenjeni kriteriji prilikom bodovanja za izbor ponuđača na rekonstrukciju i investicionom održavanju cesta.

Razmotriti dosadašni sistem decentralizirane nabavke za budžetske korisnike i odabrati najefikasniji način korištenja javnih sredstava za takve nabavke u skladu sa članom 1. Zakona o javnim nabavkama BiH.

4.7 Stalna sredstva

Nabavna vrijednost stalnih sredstva prema finansijskim izvještajima je 46.419.642 KM, sadašnja 36.252.849 KM, ispravka vrijednosti 10.166.793 KM. Izvori stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 36.252.849 KM.

Struktura i promjene na stalnim sredstvima pokazuje slijedeća tabela:

Opis	Zemljište	Građevine	Oprema	Ostala st. sredstva	Sr. obl. prava	Sr. u pripremi	Sr. van upotrebe	UKUPNO
Nabavna vrijednost								
01.01.2012. godine	1.503.597	29.905.964	7.519.563	234.712	749.724	6.285.874		46.199.434
Direktna povećanja u 2012. godini	120.810	512.973	1.631.293	0	11.232	208.067	491.281	2.975.656
Prenos sa pripreme		6.327.884						6.327.884
Rashod, otpis, isknjižavanje		-1.428.934	-946.275	-5.398	-125.086	-6.208.696	-368.943	-9.083.332
Otuđenje								
Stanje 31.12.2012.	1.624.407	35.317.887	8.204.581	229.314	635.870	285.245	122.338	46.419.642
Amortizacija								
01.01.2012. godine		3.782.000	5.560.666	8.340	1.051			9.352.057
Amortizacija za 2012. godinu		639.129	691.090	589	235			1.331.043
Amortizacija po snovu otuđenja, rashodov, otpisa i isknjižavanja		-205.364	-310.943					-516.307
Ukupna ispravka 31.12.2012.g		4.215.765	5.940.813	8.929	1.287			10.166.793
Sadašnja vrijednost stalnih sredstva								
31.12.2011.g.	1.503.597	26.123.964	1.958.897	226.372	748.673	6.285.874	0	36.847.377
31.12.2012.g.	1.624.407	31.102.122	2.263.768	220.385	634.583	285.245	122.338	36.252.849

Izvršena je provjera provedenih kontrolnih aktivnosti u vezi popisa i usaglašavanja utvrđenog stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem i da li te aktivnosti daju pouzdanu osnovu za izražavanje mišljenja o iskazanom stanju u finansijskim izvještajima.

Utvrđeni su nedostaci u provođenju popisa i usaglašavanju stvarnog i knjigovodstvenog stanja, jer popis ne pruža potpune informacije o stvarnom stanju vrijednosti imovine, obaveza i potraživanja.

Podaci objavljeni u Elaboratu o popisu i knjigovodstvenim evidencijama nisu usaglašeni i nije postupljeno u skladu sa članom 69. Pravilnika o knjigovodstvu Budžeta u FBiH (Sl. novine FBiH br. 01/2011. godine) koji propisuje usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Na osnovu Odluke Vlade od 30.11.2012. godine izvršen je **prenos sa pripreme na sredstva u upotrebi** 6.327.844 KM što se odnosi na projekat „Vodosnadbijevanje Goražda i sanacija sekundarne gradske mreže“. Projekat se izvodio u više faza i iskazivan je na sredstvima u pripremi od 2002. godine. Izgradnja je vršena kreditnim zaduženjem kod Saudijskog fonda za razvoj, a povrat kredita se vrši iz budžetskih sredstava.

Izgrađene objekte za vodosnadbijevanje Skupština je 25.12.2004. godine ustupila na upravljanje i korištenje JKP „6. MART“ na period od 5 godina, a u knjigovodstvenim evidencijama budžeta i dalje su iskazivana kao sredstva u pripremi, što je u suprotnosti sa računovodstvenim propisima. Nakon isteka perioda o korištenju od 5 godina, Kanton nema dokaza ko upravlja i koristi navedenu imovinu.

Zbog navedenog, kao i prakse rada drugih kantona u kojima se ulaganje u objekte vodosnadbijevanja prenosi na korištenje i upravljanje preduzeću koje se bavi vodosnadbijevanjem, bilo bi potrebno da se poduzmu radnje o konačnom rješenju navedene imovine što bi podrazumjevalo isknjižavanje iz budžetskih evidencija sa obavezom uknjižavanja kod korisnika sredstva koji ostvaruje prihode po osnovu ove imovine. I u takvom slučaju imovina treba biti iskazana kao državna kojom upravlja zakonodavno tijelo Kantona putem prenesenih ovlaštenja na preduzeće.

Nije izvršeno usklađivanje vrijednosti **cesta i mostova** koja u knjigovodstvu iznosi 2.484.108 KM, a prema popisnim listama je 1.585.245 KM. Razlika 898.862 KM sastoji se od: 499.960 KM po Odluci Vlade FBiH iz 2009. godine za prenos okončanog projekta iz Programa investiranja sredstava naplaćenih izdvajanjem GSM licence za 2007. godinu (lokalni put Hrenovica-Goražde), 68.178 KM ulaganja u ceste i mostove iz 2011. godine i 330.724 KM ulaganja u ceste i mostove iz 2012. godine. Iskazana razlika nastala je jer je provedeno samo finansijsko evidentiranje povećanja imovine, a nisu uspostavljene odgovarajuće pomoćne knjige kako je propisano

članom 61. Pravilnika o knjigovodstvu Budžeta u FBiH.

U posjedu smo dokumentacije koja ukazuje da knjigovodstvene evidencije ne iskazuju tačne podatke o stanju i kretanju stalnih sredstava kod budžetskog korisnika JU „Centar za socijalni rad“. Naime, više štićenika je ugovorima o doživotnom izdržavanju sklopljenim sa Centrom za socijalni rad, prenijelo svoje pravo vlasničke imovine na Centar za socijalni rad. Prema posjedovnim listovima iz 2009. i 2012. godine imovina je prešla u vlasništvo Centra za socijalni rad sa dijelom posjeda 1/1.

Na **vanbilansnoj evidenciji** iskazano je 621.105 KM, nije dokumentovano na šta se odnosi stanje koje se prenosi od 2003. godine.

Zbog brojnih neusaglašenosti i nepouzdanosti podataka iskazanih u knjigovodstvenim evidencijama o stalnim sredstvima, odnosno imovini u koju je uloženi javni novac sa svrhom obezbjeđenja uslova rada i obavljanja djelatnosti Kantona, kao i nepoštivanja propisa koji nalažu obavezu vođenja pomoćnih evidencija o stalnoj imovini, kontroli i godišnjem inventarisanju, odgovorni su svi rukovodioci budžetskih korisnika kao i Vlada Kantona. Posebnu odgovornost snose popisne komisije i centralna popisna komisija ali i Ministarstvo finansija koje prezentira i ovjerava finansijske izvještaje kao tačne iako zna za neusaglašenost stvarnog i knjigovodstvenog stanja ove imovine.

Izvršiti usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH s ciljem tačnog iskazivanja vrijednosti stalne imovine u finansijskim izvještajima Kantona, najkasnije do konca 2013. godine i o tome izvjestiti Ured za reviziju kao i stavovima Vlade.

4.8 Finansijski rezultat

U objavljenim finansijskim izvještajima Budžeta za 2012. godinu prihodi i primici u odnosu na rashode i izdatke su:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2012. godinu	Ostvareno u 2011 godini	Ostvareno u 2012 godini	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
A- Prihodi i primici i grantovi		38.084.539	38.439.008	35.139.201	91,4
Prihodi, primici i grantovi (1+2+3+)		38.084.539	38.439.008	35.139.201	91,4
1.	Prihodi i primici	32.297.422	30.346.195	29.346.144	96,7
2.	Potpore-tekući grantovi	5.787.117	8.092.813	5.793.057	71,6
3.	Kapitalni primici	-	-	-	-
B Rashodi i izdaci i finansiranje (1+2+3)		38.084.539	40.463.536	34.301.684	84,8
1.	Tekući rashodi	36.344.465	38.577.553	33.294.811	86,3
2.	Kapitalni izdaci	1.411.779	1.443.370	694.478	48,1
3.	Otplate primljenih zajmova i kredita	312.395	442.613	312.395	70,6
4.	Tekuća rezerva	15.900	-	-	-
C-Višak prihoda nad rashodima (A-B)				837.517	-
D. Višak rashoda nad prihodima (B-A)			2.024.528		-

Prema tako objavljenim podacima u revidiranoj godini ostvaren je suficit u iznosu od 837.517 KM. Međutim, provedenom revizijom utvrdili smo da nije ostvaren suficit u navedenom iznosu zbog pogrešnog iskazivanja namjenskih prihoda u iznosu od 315.473 KM, nisu knjižene kamate i troškovi po primljenim sredstvima MMF-a u iznosu od 110.773 KM, troškovi za dislociranu nastavu u iznosu od 130.300 KM. Pored navedenog, vjerovatan je i gubitak dijela knjigovodstveno iskazanih potraživanja čija naplata je upitna zbog toga što potraživanja nisu obezbjeđena kvalitetnim kolateralima i nisu poduzete sve potrebne radnje za naplatu istih.

Isto tako, objavljeni višak prihoda nad rashodima tekuće godine od 837.517 KM je povećao akumulirani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima na dan 31.12.2012. godine na 3.251.695 KM, i taj iznos ne odražava stvarno stanje i finansijski položaj Kantona, kako je utvrđeno provedenom revizijom.

4.9 Novčana sredstva

Iskazano stanje novčanih sredstava je 7.163 801 KM, a struktura istih je:

R.br.	Opis	31. decembar 2012. godine	31. decembar 2011. godine	Index (3/4)
1	2	3	4	5
1.	Transakcijski račun	6.585.351	5.176.476	127,2
2.	Blagajna	6.450	8.897	72,5
3.	Deponovana sredstva	572.000	572.000	100,0
	Ukupno	7.163.801	5.757.373	124,4

Iznos od 6.585.351 KM potvrđen je izvodima banaka na dan izvještavanja, s tim što je za tekuću likvidnost budžeta raspoloživo 5.500.463 KM, a ostalo se odnosi na sredstva čija je namjena utvrđena propisima i to: namjenska sredstva Direkcije za ceste 436.114 KM; sredstva Kantonalnog stambenog fonda 214.220 KM, posebna sredstva za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća 143.250 KM, ESCROW račun 130.000 KM, sredstva za zaštitu okoliša 120.621 KM i sredstva Ministarstva obrazovanja 40.683 KM.

Kada su u pitanju deponovana sredstva od 572.000 KM rukovodne strukture nemaju dokumentaciju iz koje bi se moglo potvrditi iskazano stanje i promjene koje se dešavaju tokom izvještajnog perioda. Naime, ova sredstva ranije su deponovana kod tri banke i to 200.000 KM po osnovu ugovora o deponovanju i plasmanu finansijskih sredstava kod Raiffeisen banke i ABS banke za kreditiranje stambenih potreba boračkih populacija, a 372.000 KM su deponovana kod NLB banke za kreditiranje privrednih subjekata.

Ugovorima o deponovanju i plasmanu finansijskih sredstava za realizaciju Odluke o rješavanju stambenih potreba boračkih populacija kao i za program Podsticaj industrijskoj proizvodnji, predviđeno je da banke kvartalno, odnosno mjesečno dostavljaju izvještaj o stanju odobrenih kredita i stanju novčanih sredstava na izdvojenom računu banke, kao i omogućue kontrolu raspolaganja istim.

Resorna ministarstva nemaju ili nisu prezentirali dokaze o stanju i kretanju ove imovine kako bi mogli potvrditi iskazano stanje (nisu potvrđena stanja za sve banke), a i postupanje zaduženih u zaštiti deponovanog javnog novca koji nije pod kontrolom, a moguć je gubitak istog zbog nepostupanja prema navedenim odredbama ugovora.

4.10 Kratkoročna potraživanja , plasmani i razgraničenja

4.10.1 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja u finansijskim izvještajima iskazana u iznosu 216.374 KM. Potraživanja su značajno smanjena u odnosu na prethodnu godinu ali i takva se ne mogu potvrditi kao tačna je nije vršena procjena naplativosti i postupanje u skladu sa propisima i mogućnosti naplate. Struktura potraživanja je:

R.br.	Opis	31. decembar 2012. godine	31. decembar 2011. godine	Index (3/4)
1	2	3	4	5
1.	Potraživanja za isporučene usluge	125.392	264.629	47,4
2.	Avansi	3.890	18.884	20,6
3.	Potraživanja od uposlenih	7.316	7.316	100,0
4.	Sumnjiva i sporna potraživanja	75.221	75.221	100,0
5.	Ostala potraživanja	4.555	9.091	50,1
	Ukupno	216.374	375.141	57,7

Provedenom revizijom utvrđeno je da ranije a i sadašnje rukovodne strukture ne upravljaju imovinom - potraživanjima na odgovoran i propisan način jer nisu blagovremeno poduzimali sve radnje i mjere za naplatu plasiranog javnog novca, iskazivanja stvarnog stanja u finansijskim izvještajima i nisu zaštitili imovinu od eventualnih gubitaka, koji je vrlo vjerovatan, te da ista nisu iskazana u skladu sa računovodstvenim propisima. Prema propisima, na kratkoročnim potraživanja vode se potraživanja sa rokom dospelja do 12 mjeseci. Po isteku ugovorenog roka za naplatu svakog pojedinačnog potraživanja koji

ne može biti duži od 6 mjeseci, korisnik budžeta dužan je poduzeti **sve** zakonom propisane radnje za naplatu istog, te izvršiti preknjiženje tog potraživanja na sumnjiva i sporna potraživanja.

Razloge naše ocjene potvrđuju sljedeće: kao imovina iskazana su potraživanja od uposlenih u iznosu od 7.316 KM još iz 2009. godine koja se prenose iz godine u godinu, a da nisu naplaćena niti provjerena pravilnost iskazivanja istih u finansijskim izvještajima.

Isto tako iskazuju se sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 75.221 KM čije stanje je nepromijenjeno od 2007. godine, a odnos se na budžetske korisnike: Vladu kantona 36.225 KM, Ministarstvo unutrašnjih poslova 8.119 KM, Ministarstvo za privredu 23.407 KM i Direkciju robnih rezervi 7.470 KM, što govori o postupcima rukovodnih struktura zaduženih za pravilnost knjigovodstvenih evidencija i izvještavanja.

Najveći dužnik i dalje je JU „Centar za kulturu“ Goražde 89.116 KM i Općina Goražde 16.590 KM. Dugovanje JU „Centra za kulturu“ je ostatak duga po sklopljenom Sporazumu o uređivanju međusobnih potraživanja između Direkcije robnih rezervi i Vlade i JU „Centar za kulturu“ i Općine Goražde od 29.07. 2010. godine.

Sporazumom je predviđeno izmirenje duga JU „Centar za kulturu“ u periodu 2002.-2010. godina u iznosu od 130.049 KM u šest jednakih mjesečnih rata u iznosu od 21.674 KM, počev od 30.06.2010. godine pa zaključno sa 30.12.2012. godine. Plaćene su samo dvije rate u iznosu 43.349 KM, a ostatak duga od 86.700 KM nije izmiren u skladu sa dogovorenim uslovima.

Dugovanje Općine Goražde odnosi se na neizmirene fakture za grijanje za prvi kvartal 2012. godine u ukupnom iznosu 16.590 KM.

Propisana ja obaveza da budžetski korisnici redvno i svakodnevno prate dospelost svakog potraživanja i

poduzimaju aktivnosti u cilju naplate i očuvanja vrijednosti kako bi se imovinom upravljalo na odgovoran i propisan način.

4.10.2 Kratkoročni plasmani

Iskazani iznos su potraživanja iz ranijih perioda od pravnih lica sa područja Kantona koji su dobili pozajmice iz javnog novca, a iste nisu vratili u skladu sa ugovorom.

	Opis	31.decembar 2012. godine	31.decembar 2011. godine	Index (3/4)
1	2	3	4	5
1.	Kreditni dati pravnim licima	176.980	175.980	100,6
2.	Kreditni dati fizičkim licima	-	960	-
	Ukupno	176.980	176.940	100,0

Pozajmice su date: Robnoj kući „Oman“ Goražde iz 2002. godine, Ramović d.o.o. Goražde i Goral-komerc. Najveći dio (100.000 KM) je pozajmljen Robnoj kući „Goraždanka“ Oman d.d. Goražde. Poduzimane su određene aktivnosti za naplatu datih pozajmica, ali bez rezultata.

Međutim, rukovodne strukture nisu postupale u skladu sa politikama te nakon isteka ugovorenog roka za naplatu koji ne može biti duži od 6 mjeseci, izvršili prenos na sumnjiva i sporna potraživanja, čime su dali pogrešnu informaciju o kratkoročnim plasmanima kao da su redovno naplativa sredstva, što prema naprijed navedenom nije tačno.

Rukovodne strukture su dužne postupiti prema Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor koje su prihvaćene kao vlastite, sa ciljem davanja tačnih podataka i informacija o stvarnom stanju imovine.

4.10.3 Kratkoročan razgraničenja

	Opis	31.decembar 2012. godine	31.decembar 2011. godine	Index (3/4)
1	2	3	4	5
1.	Kratkoročna razgraničenja	130.787	3.073	4.256,0
	Ukupno	130.787	3.073	4.256,0

Provedenom revizijom je utvrđeno da je su podcijenjeni rashodi perioda za 130.300 KM što se odnosi na iskazane stvorene, a neizmirene obaveze iz 2012. godine za izvođenje dislocirane nastave u Goraždu po fakturama za izvršene usluge Ekonomskog fakulteta Sarajevo za period septembar - decembar 2012. godine u iznosu 100.300 KM i fakturi Pravnog fakulteta iz avgusta 2012. godine u iznosu 30.000 KM.

Prema propisima, na kratkoročnim razgraničenjima mogu se iskazivati unaprijed obračunati, a neneplaćeni prihodi i unaprijed plaćeni rashodi. Navedeno nije u skladu Zakonom o trezoru i Uredbom o računovodstvu jer se rashodi priznaju i računovodstveno evidentiraju u momentu stvaranja, tj. u period na koji se odnose bez obzira kada će obaveze po tim rashodima biti izmirene.

4.11 Obaveze i razgraničenja

Objavljene obaveze i razgraničenja su 7.302.987 KM od čega su kratkoročne obaveze 4.177.819 KM, kratkoročna razgraničenja 279.523 KM, dugoročne obaveze 2.273.645 KM i dugoročna razgraničenja 572.000 KM.

R.br.	Opis	31.decembar 2012. godine	31.decembar 2011. godine	Index (3/4)
1	2	3	4	5
1.	Obaveze prema dobavljačima	2.284.158	1.734.811	131,7
2.	Ostale tekuće obaveze	36.066	42.798	84,3
3.	Obaveze prema zaposlenim	1.647.595	1.581.931	104,2
4.	Fin.i obr.odnosi sa drugim povezanim jedinicama	210.000	210.000	100,0
5.	Kratkoročna razgraničenja	279.523	220.248	126,9
A	Ukupno kratkoročne obaveze i razgraničenja(1-5)	4.457.342	3.789.788	117,6
1.	Dugoročni krediti i zajmovi	2.273.645	2.586.040	87,9
2.	Dugoročna razgraničenja	572.000	572.000	100,00
B	Ukupno dugoročne obaveze i razgraničenja (1-2)	2.845.645	3.158.040	90,1
	Ukupno obaveze i razgraničenja(A+B)	7.302.987	6.947.828	105,1

Kratkoročne obveze i razgraničenja imaju porast od 17% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje najvećim dijelom je kod obaveza prema dobavljačima, obaveze se ne izmiruju u preuzetim rokovima što dovodi do ugrožavanja likvidnosti Kantona.

Obaveze prema uposlenima odnose se na bruto platu za decembar 2012. godine u iznosu 1.406.827 KM koja je isplaćena 09.01.2013. godine i ostale obaveze po osnovu rada (prevoz, topli obrok, otpremnine, pomoći) 240.767 KM koje su izmirene početkom 2013. godine.

Na **obračunskim odnosima sa drugim povezanim jedinicama** duži niz godina iskazuje se iznos 210.000 KM. Prema datom obrazloženju, isto se odnosi na posuđivanje sredstava sa ESKROW podračuna i po istom nije bilo promjena od 2002. godine. Nije prezentovana dokumentacija koja pojašnjava ovaj iznos iako se radi o sredstvima čija namjerna je utvrđena propisima zbog čega se sredstva trebaju vratiti na podračun.

Izvršiti povrat sredstava na ESKROW podračun kako bi se postigla zakonitost postupanja sa ovim sredstvima.

Na **dugoročnim obavezama nisu iskazane obaveze u iznosu 8.700.000 KM** što se odnosi na primljena novčana sredstva po osnovu ugovora sklopljenog 19.10.2009. godine po kreditnom aranžmanu sa MMF, kao ni iznos dospjelih, a neizmirenih obaveza za kamate. Kamate po Ugovoru o prenosu kreditnih sredstava na dan 31.12.2012. godine iznose 484.069 KM (kamate 374.353 KM, troškovi angažovanja sredstava 109.716 KM) od čega se na 2012. godinu odnosi 110.773 KM.

Provedenom revizijom prethodne godine data je preporuka, koja nije provedena, da se u knjigovodstvenim evidencijama iskaže kreditna obaveza jer sva dokumentacija koja je bila predmet revizije

potvrđuje iskazivanje dugoročne obaveze. Naime, primljena sredstva u 2009. godini iskazana su kao bespovratna sredstva što je uticalo na finansijski rezultat u toj godini.

Nije predočena nova dokumentacija ili stavovi Federalnog nivoa vlasti da se doznačena sredstva MMF-a mogu tretirati kao grant i na taj način knjigovodstveno evidentirati i nisu nastale nove okolnosti koje bi mogle uticati na ranije datu preporuku da se iskaže dugoročna obaveza za kredite pri kojoj ostajemo i dalje.

Takođe, nije tačno iskazana obaveza za dugoročni kredit kod Saudijskog fonda za razvoj u iznosu 2.273.645 KM koji se servisira putem Razvojne banke FBiH. Prema prezentiranom dokumentu banke o usaglašenju stanja na dan 31.12.2012. godine, iskazana obaveza u originaloj valuti kredita (USA \$) je usaglašena, dok je stanje u KM veće od knjigovodstveno iskazanog za 427.062 KM. Ministarstvo za finansije poduzelo je aktivnosti na dodatnom usaglašavanju sa Razvojn timer bankom koje će biti provedene tokom 2013. godine.

Primljena kreditna sredstva u iznosu 8.700.000 KM iskazati kao dugoročne obaveze za kredite kako je propisano Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor (Sl.novine FBiH br. 09/11) koje su prihvaćene kao vlastite sa ciljem iskazivanjem stvarnog stanja zaduženja.

Obaveze za kamate iskazati kao kratkoročne obaveze kako je propisano Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor (Sl. novine FBiH br. 09/11) koje su prihvaćene kao vlastite sa ciljem iskazivanjem stvarnog stanja kratkoročnih obaveza.

4.12 Potencijalne obaveze

Prema podacima kantonalnog pravobranilaštva protiv Kantona trenutno se vodi 9 sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti 3.572.595 KM. Jedan spor pokrenut je od strane grupe pravnih i fizičkih osoba vezano za d.d. „Bazna hemija“ Vitkovići, vrijednost spora 3.558.744 KM. Iz oblasti radnih odnosa pokrenuto je 8 tužbi fizičkih osoba zaposlenih kod javnih ustanova radi ostvarenja prava na jubilarnu nagradu, vrijednost spora 13.851 KM.

Kanton vodi ranije započete postupke za plasmane i pozajmice koji nisu vraćeni Kantonu, kao i sporove po neplaćenim potraživanjima. U 2012. godini pokrenuta je i parnica protiv Motela „Bazeni“ Vitkovići, vrijednost spora 50.000 KM.

Tužbi iz osnova Kolektivnog ugovora protiv Kantona u ovoj godini nije bilo, Kanton nije izdavao niti preuzimao garancije za pravna ili fizička lica.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo za finansije dopisom broj 06-14-3229-1/13 od 24.06.2013. godine očitovao se na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2012. godinu. Navedenim očitovanjem nije bilo primjedbi na Nacrt izvještaja.

Rukovodilac sektora za finansijsku reviziju:

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Vođa tima:

Mujesira Cocalić, dipl.oec.

Član tima:

Bojana Katić, magistar poslovne ekonomije